Τα Χριστούγεννα του Πολύκαρπου και Θεοφάνη……. Πέρασαν λίγες ημέρες με ηλιοφάνεια, λίγο-λίγο έλιωνε το χιόνι αλλά αν δεν φυσούσε νοτιάς το χιόνι θα κρατούσε μέχρι τις απόκριες, όμως σήμερα ο καιρός ξαναχάλασε, συννέφιασε, το κρύο έσφιξε και από το απόγευμα άρχισε πάλι να χιονίζει, οι νιφάδες έπεφταν χοντρές σαν τούφες από βαμβάκι και σε λίγο το χιόνι τα ξανασκέπασε όλα για τα καλά. Η ζωή είχε σταματήσει στο χωριό λόγω χιονιού και κρύου, ο χρόνος όμως κυλούσε, οι μέρες πέρασαν και να που σήμερα το ημερολόγιο έδειχνε είκοσι τρεις Δεκεμβρίου.
Παραμονή της παραμονής για τα Χριστούγεννα.
Από τα χαράματα, μια ομάδα δέκα δυνατών νέων ανδρών με μεγάλα κοφτερά μαχαίρια γύριζαν από σπίτι σε σπίτι για να σφάξουν τα γουρούνια. Από πίσω τους κι ένα τσούρμο πιτσιρικάδες, πρώτοι και καλύτεροι ο Πολύκαρπος με τον Θεοφάνη. Πέντε άνδρες έβγαζαν το γουρούνι από το κουμάσι, οι δυο το έπιαναν γερά από τα αφτιά και οι άλλοι δυο από τα πισινά πόδια, ο πέμπτος κρατούσε διπλωμένη σφι-κτά την ουρά του. Έτσι το έσερναν στην αυλή, σ' ένα μέρος κατηφορικό για να μπορούν να τρέξουν τα αίματα.
Μερικά γουρούνια ήταν τεράστια, σωστά θηρία, πάνω από εκατόν είκοσι οκάδες. Το ξάπλωναν κάτω ανάσκελα και ο σφάχτης, αφού έκανε το σημάδι του σταυρού στο λαιμό του με το μαχαίρι έκοβε το κεφάλι.

Το γουρούνι τσίριζε και τσαλαπατούσε, το αίμα πεταγόταν με πίεση, ζεστό, αχνιστό, βάφοντας το χιόνι κόκκινο και οι πιτσιρικάδες, πριν ακόμα ξεψυχήσει καλά-καλά, ορμούσαν πάνω του για να ξεριζώσουν τις χοντρές τρίχες της ράχης του που μετά έτρεχαν να τις πουλήσουν στο μπακάλη για πενταροδεκάρες. Από αυτές τις τρίχες στα εργοστάσια έφτιαχναν παντός είδους βούρτσες, πινέλα, ακόμα και οδοντόβουρ-τσες. Το μεσημέρι, σε κάθε αυλή κρέμονταν σκαλωμένο στο δέντρο και ένα γδαρμένο γουρούνι. Οι νοικοκυρές είχαν έτοιμο ζεστό νερό στο καζάνι και οι άντρες τεμάχιζαν το σφακτό. Τίποτα δεν πήγαινε χαμένο. Πρώτον από το δέρμα, μετά από επεξεργασία που όλοι γνώριζαν από τους παππούδες τους, έφτιαχναν τσαρούχια για όλη την οικογέ-νεια που τα φορούσαν στα χωράφια και στα πρόβατα.Με το κεφάλι και πόδια, το κάτω μέρος μέχρι τα νύχια, έφτιαχναν πατσά που τον διατηρούσαν μέχρι και δυο μήνες για να τρώνε πρωινό. Με καλά κομμάτια ψαχνού κρέατος και με περίσσεια τέχνη και διάφορα μπαχαρικά έφτιαχναν λουκάνικα που τα έτρωγαν μετά την πρώτη Ιανουαρίου, μετά τη γιορτή του Αγίου Βασιλείου. Το παχύ έντερο και τον δωδεκαδάχτυλο τα γέμιζαν με τσιγαρισμένα κομματά-κια συκωτιού,

ρύζι και πράσο φτιάχνοντας έτσι τον «πάπ-που» και τη «μπαμπού» που τους έτρωγαν ανήμερα των Φώτων και του Αϊ Γιαννιού. Το λίπος του γουρουνιού, το παστό, το έκοβαν μικρά κομματάκια που τα έλιωναν για να κάνουν τη «λίγδα» και αυτά που δεν έλιωναν, τις «τσιγαρί-6ες» τις φύλαγαν για την άνοιξη σαν συμπλήρωμα στα ξερά όσπρια που μαγείρευαν. Δυο άλλες λιχουδιές που έφτια-χναν από το χοιρινό κρέας ήταν ο «καβουρμάς» και ο «σουσντρουμάς». Η παραμονή της παραμονής όμως βασίλεψε, το σκοτάδι άρχισε να πέφτει και το χειμωνιάτικο κρύο να δυναμώνει. Οι χωριανοί αποτελείωναν τις εξωτερικές δουλειές τους με το σφακτό και τα άλλα ζωντανά και μαζεύονταν στα σπίτια τους. Το κρύο έξω έσφιξε πολύ, η μύξα πάγωνε στα ρου-θούνια, τα χέρια κοκάλωναν και γίνονταν ανίκανα για εργα-σία, όλοι μέσα στο σπίτι λοιπόν και γύρω από την ξυλόσομπα που μπουμπούνιζε και καταβρόχθιζε τις «μεσιές» και τα «θράψα».
Ο Πολύκαρπος ντύθηκε χοντρά και έβαλε από πάνω κι'έ-να χοντρό κοντογούνι, μια πατατούκα που είχαν στο σπίτι και το χρησιμοποιούσαν όλοι, δωρεά μέσω ΤΕΑ της Αμερικάνικης βοήθειας «ΟΥΝΤΡΑ». Ήταν μεγάλη γι'αυ-τόν, μέχρι τον αστράγαλο τον έφτανε αλλά ποιος κοίταζε τέτοια πράματα ειδικά απόψε, πήρε και τον «κόλιαντο» στο χέρι και ξεκίνησε για το σπίτι του Θεοφάνη. Απόψε θα κοιμόταν εκεί, στου Θεοφάνη, θα *έβαζαν*
και το ρολόι να χτυπήσει στις τρεις το πρωί για να βγούνε πρώτοι αυτοί να πουν τα κάλαντα στο χωριό. «Κόλιαντα» λοιπόν απόψε και ο Πολύκαρπος με το Θεοφάνη κοιμήθηκαν νωρίς, δίπλα τους το ρολόϊ χτυπούσε ρυθμικά «τικ-τακ, τικ-τακ» και παραδίπλα τους, πάνω σε ένα σκαμνί, οι κόλιαντοι με τα μακριά σχοινιά.
- Ο κόλιαντος ήταν ένα κομμάτι χλωρό ξύλο ίσα με δέκα πόντους μακρύ. Στη μέση του έκαναν με τον σουγιά τους μια χαρακιά και εκεί έδεναν τη μια άκρη του σπάγκου ενώ την άλλη άκρη την έδεναν από την βρακοζώνα του παντε-λονιού τους.

Το ξυλάκι αυτό, ο κόλιαντος, ήταν πελεκημένο και τετραγωνισμένο, σε όλες δε τις πλευρές του κεντού-σαν με το μαχαίρι περίτεχνα σχέδια και με το γράμμα Χ να δεσπόζει παντού. -« Ντρίιιϊνννν» χτύπησε βάρβαρα το ρολόϊ ώρα τρεις. Τα παιδιά πετάχτηκαν όρθια, έδεσαν τους κόλιαντους τους στις βρακοζώνες, φόρεσαν τα κοντογούνια τους και βγήκαν έξω. Πήραν από την αυλή και από μια μαγκούρα χοντρή για τα σκυλιά αλλά και για να στηρίζονται στα παγωμένα χιόνια και ξεχύθηκαν στους δρόμους τους χωριού σιγοτραγουδώ-ντας τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα.
Οι νοικοκυρές αυτή τη νύχτα έμειναν ξάγρυπνες συντη-ρώντας τη φωτιά στο τζάκι ή στην ξυλόσομπα για να βρει ζεστασιά ο Νεογέννητος Χριστός και ψήνοντας πάνω σε μια γρανιτένια στρόγγυλη πλάκα, «το σάτσι» μικρά κουλου-ράκια με μια μεγάλη τρύπα στη μέση φτιαγμένα από «λειψό» ζυμάρι.
Αυτά τα κουλουράκια έδιναν στα παιδιά δώρο για τα κάλαντα, ήταν λίγα τα σπίτια που οι νοικοκυρές τους έδι-ναν καρύδια, αμύγδαλα και καμιά φορά δεκάρες ή ακόμα και εικοσάρες. Πρώτος σταθμός για τους φίλους μας η αστυνομία. Το γνώριζαν πως αν πάνε πρώτοι και καταφέρουν πρώτοι να τους πουν τα κάλαντα, οι τρεις χωροφύλακες, νεαρά παιδιά και αυτοί, θα τους έδιναν από μια εικοσάρα και ο αστυνόμος που ήταν και φίλος με τον γραμματέα και τον Καραφύλλη θα τους έδινε από ένα πενηνταράκι, από μισή δραχμή,

δηλαδή από ένα «μσούδι» όπως το έλεγαν στη διαλεκτό τους. Μετά θα πήγαιναν σε συγγενικά σπίτια.
Οι νοικοκυρές, εκτός από τα κουλουράκια, έφτιαχναν στο τηγάνι με λάδι, λίγο μεγαλύτερες κουλούρες τις οποίες πασπάλιζαν με ζάχαρη ή τις βουτούσαν στο μέλι. Αυτές δωρίζονταν στα παιδιά των στενών συγγενών. Τις κουλού-ρες αυτές τις έλεγαν «μεγίλια». Τα μεγίλια δεν τα περνού-σαν στον κολιαντο σαν τα κουλουράκια, τα έτρωγαν ζεστά την ώρα που τους τα πρόσφεραν ενώ τα κουλουράκια δεν τρώγονταν με τίποτα, τα πήγαιναν στο σπίτι και την άλλη μέρα, παραμονή των Χριστουγέννων, τάιζαν τις κότες για να μη ψοφούν και να γεννούν πολλά αβγά.
Είχε ξημερώσει η καινούρια μέρα όταν τα παιδιά γύρισαν στα σπίτια τους χαρούμενα, ευτυχισμένα και με χαμόγελα αισιοδοξίας μέσα στη φτώχεια τους που όμως δεν την πολύ καταλάβαιναν, γεμάτα κεράσματα, μπαξίσια και πενταρο-δεκάρες.
Πέρασαν όμορφα τα Χριστούγεννα και ήλθε η πρωτοχρο-νιά. Τα παιδιά ξαναβγήκαν στα κάλαντα να τραγουδήσουν τον ερχομό του καινούριου χρόνου. Για τα κάλαντα της πρωτοχρονιάς είχαν άλλο εργαλείο για να μαζεύουν τα φιλοδωρήματα. Είχαν την «σουρβίνα» και τα κάλαντα της πρωτοχρονιάς τα έλεγαν «σούρβα».
Πρώτα

τραγουδούσαν τα κάλαντα που τους έμαθε η δασκάλα τους, τα πολιτισμένα, αλλά στο τέλος φώναζαν και τα κάλαντα των προγόνων τους, αυτά που άκουγαν και έμα-θαν από τους γονείς και τους παππούδες τους.«Σούρβα μπαμπού τσι,τσι,τσι κιόχι τσγκατζιόλας του πιτσί». Έτσι παρακαλούσαν και παρακινούσαν τις νοικοκυρές να τους δώσουν για φιλοδώρημα ψαχνό κομματάκι χοιρινό και όχι κρέας που θα ήταν σαν γαϊδουρινό πετσί. -Η σουρβίνα ήταν μια ξύλινη σούβλα συνήθως από ξύλο κρανιάς ή κυδωνιάς, ξεφλουδισμένη και πελεκημένη με σουβλερή μύτη στην επάνω μεριά για να τρυπούν και περ-νούν σ αυτό τα κομματάκια του χοιρινού και τα λουκάνικα που τους έδιναν για αντίδωρο στα κάλαντα τους. Κάτω, στο χοντρότερο μέρος, σχεδίαζαν την χειρολαβή με σκαλιστές ζωγραφιές, σχέδια και γράμματα. - Για τις σουρβίνες φρόντισε πάλι ο Πολύκαρπος, έκοψε
δυο ίσες βέργες από την κυδωνιά της αυλής τους, τις περι-ποιήθηκε και στις λαβές τους σκάλισε μαζί με μαιάνδρους, στην μία ένα μεγάλο Θήτα, το αρχικό του φίλου του και στην άλλη ένα μεγάλο Πι, το αρχικό το δικό του.
Ξύπνησαν πάλι χαράματα και με υπομονή γύρισαν και τραγούδησαν τα κάλαντα και είπαν

τα «σούρβα», από σπίτι σε σπίτι, ο' όλο το χωριό. Μάζεψαν πάρα-πολύ χοιρινό κρέας και λουκάνικα, τα πήγαν όλα στο μπακάλη τον μπάρ-μπα Αλέκο και τα πούλησαν, με τα χρήματα που πήραν αγόρασαν διάφορες λιχουδιές, καραμέλες, χαλβά, θρεψίνη και άλλα. Τι χαρά με τόσα γλυκά που αγόρασαν, θα έχουν να τρων για μέρες.
Μικρές μέρες, μεγάλες νύχτες. Στο χωριό η ζωή, μετά τις άγιες μέρες των γιορτών, μπήκε στον πιο αργό της ρυθμό.

Γουδουσάκης Θεόφιλος